

un petit espai barça a andorra

Francesc Mitjans i Miró (1909-2006) va ser un arquitecte de referència a la Catalunya posterior a la Guerra Civil. Amb una extensa obra de més de cent edificis, majoritàriament d'habitatges plurifamiliars és, però, més recordat per alguns dels seus projectes singulars com ara el **càmping La Ballena Alegre** a Viladecans (1960), la **torre Banc de Sabadell** a l'avinguda Diagonal 407 de Barcelona (1969) i, sobretot, pel **Camp Nou del Futbol Club Barcelona** (1957).

A finals dels anys quaranta del segle passat el **Futbol Club Barcelona** no parava de guanyar campionats i la massa social d'engrandir-se. L'expansió va continuar amb els èxits derivats del fitxatge, el 1950, de **Ladislao Kubala** (per exemple, la temporada 1951-1952 es guanyaren tots els campionats possibles: Lliga, Copa, Copa Llatina, Copa Martini Rossi i Copa Eva Duarte). El camp de **Les Corts d'Enric Sagnier i Villavecchia** amb l'elegant marquesina d'**Eduardo Torroja** es va quedar petit tot i les diverses ampliacions que havia dut a terme **Eusebio Bona**. Ell mateix va redactar un informe per a la junta directiva explicant que ja no es podia obtenir més aforament i que calia pensar en un nou estadi. Davant d'aquesta tessitura, el 1952, el president **Agustí Montal** va comprar uns terrenys entre la Maternitat i el cementiri de les Corts i va encarregar a **Bona** un avantprojecte que s'inspirat en el mític estadi de **Wembley**.

Un any després, el novembre de 1953, **Francesc Miró-Sans** guanya les eleccions a la presidència amb l'eslògan electoral: *queremos, necesitamos y construiremos un nuevo campo*. Quatre mesos després va col·locar la primera pedra del nou estadi davant una munió de seguidors sense encara cap idea ni plànol. **Miró-Sans** va pensar que el podia ajudar el seu cosí i, alhora veí, **Francesc Mitjans** al que li digué: *m'agradaria que construïssis el nou estadi el F.C. Barcelona. Ha de ser el millor del món*. **Mitjans** no era gens futbol·ler, però va acceptar l'encàrrec si podia visitar els principals estadis del món. Després d'innumerables viatges amb infinitat apunts, el maig de 1954 va organitzar una exposició amb els pros i contres de 64 estadis¹. Tot seguit, l'**assemblea de Compromissaris** va prendre dues resolucions: 1.no fer cap concurs d'arquitectura per

¹ I. López, *64 casos para un estudio. Francesc Mitjans i Miró y el nuevo estadio del Club de Futbol Barcelona*, DPA31 Mitjans. Març 2015. Dep. Proyectos-UPC.

un petit espai barça a andorra

encarregar el nou estadi al jove **Mitjans** amb el recolzament pels experimentats **Josep Soteras Mauri** i **Lorenzo García-Barbón Fernández de Hemestrosa** (autors del celebrat **Pavelló Municipal d'Esports de Barcelona**) i, 2. comprar més terrenys, seguint les indicacions de **Mitjans**, per tal de donar espai a l'estadi i organitzar de forma fluida el trànsit d'espectadors. No es volia un estadi encaixonat com l'antic de **les Corts** o l'estadi de **Chamartin** (actual **Santiago Bernabeu**) sinó un com el **Foro Italico de Roma**, que havia impressionar a **Mitjans**.

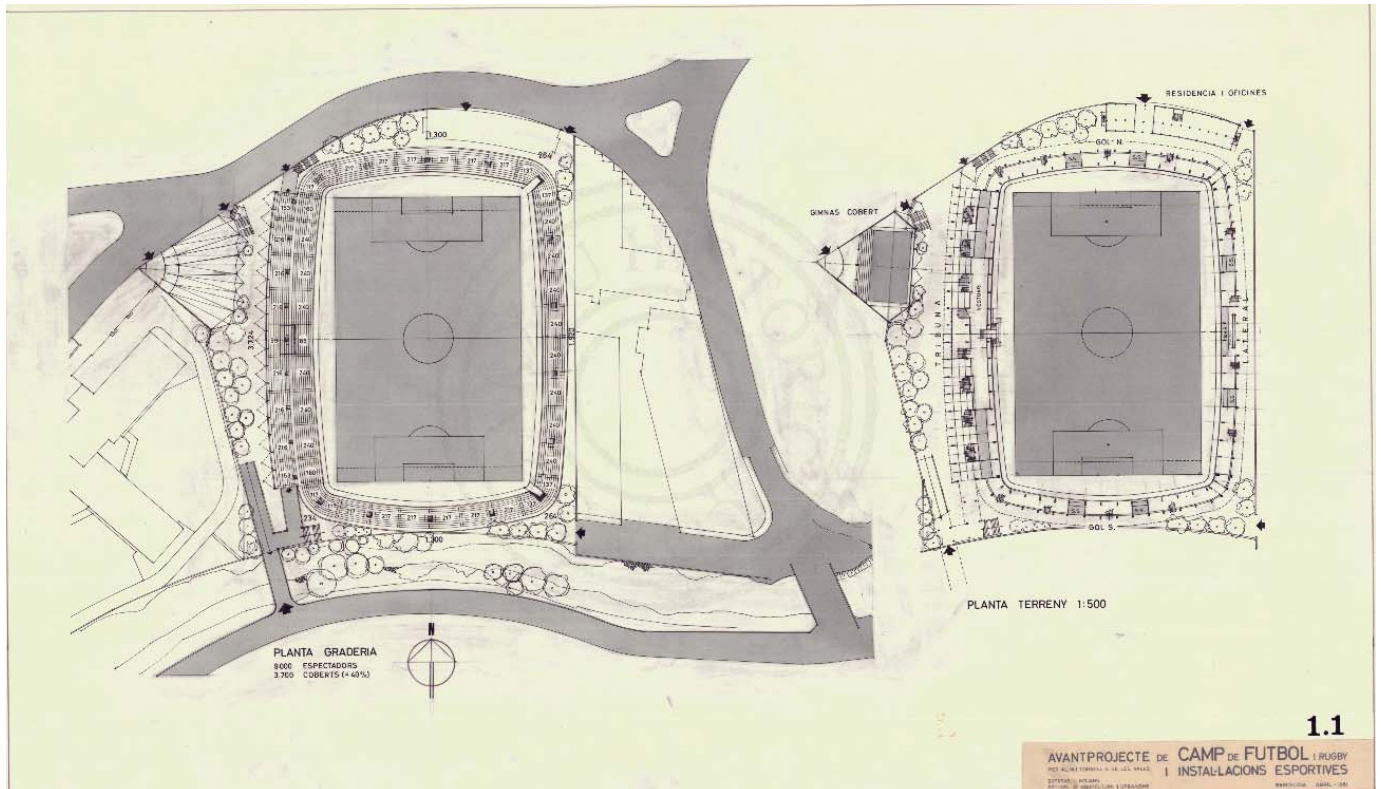
El projecte havia de cercar les màximes dimensions del camp de futbol (ja que era un avantatge per l'equip blaugrana), la màxima capacitat i visibilitat per la mínima distància al terreny, la millor orientació possible i la construcció en dues fases. Es volia allotjar 150.000 espectadors (91.401 en una primera fase) per ser l'estadi més gran del món conjuntament amb el **Maracanã de Rio de Janeiro**. Per complir amb tots aquests requisits es va pensar en una planta amb corbes progressives i tres grades superposades amb grans vols. L'orientació triada va ser segons un eix major, longitudinal, inclinat 24° cap a l'oest amb relació a l'eix nord-sud. Per la **Mercè** del 1957 es va inaugurar la primera fase del **Camp Nou** amb l'espectacular coberta de la tribuna, la major de l'època, de 40 m de vol cap al camp i 12 m cap a l'exterior. No serà fins al **Mundial del 1982** que es completa el projecte assolint el perfil asimètric ideat per **Mitjans**². El complex esportiu es completar amb el **pavelló Blau Grana** i el **Palau de Gel**, el 1971, de **Francesc Cavallé** i **Josep Soteras** i el mini estadi de **Josep Casals**, el 1982.

En la llarga i extensa producció de **Francesc Mitjans** també hi ha obra a casa nostra, i no poca. En tot cas avui parlarem del complex esportiu que va projectar per a Andorra, una mena de mini "espai Barça", titulat: **Camp de Futbol i de Rugbi i Instal·lacions Esportives** on trobem a més d'un camp per practicar-hi futbol i rugbi un pavelló per esports coberts (en alguna versió és un gimnàs i en un altre un camp bàsquet) així com una residència amb oficines, un **Casal de l'Esport**, talment com la famosa "Masia" blaugrana.

² J. I. Prieto, *El mejor campo del mundo. Francesc Mitjans y el proyecto del Estadio del Futbol Club Barcelona*, DPA31 Mitjans, març 2015, Dep. Proyectos-UPC.

un petit espai barça a andorra

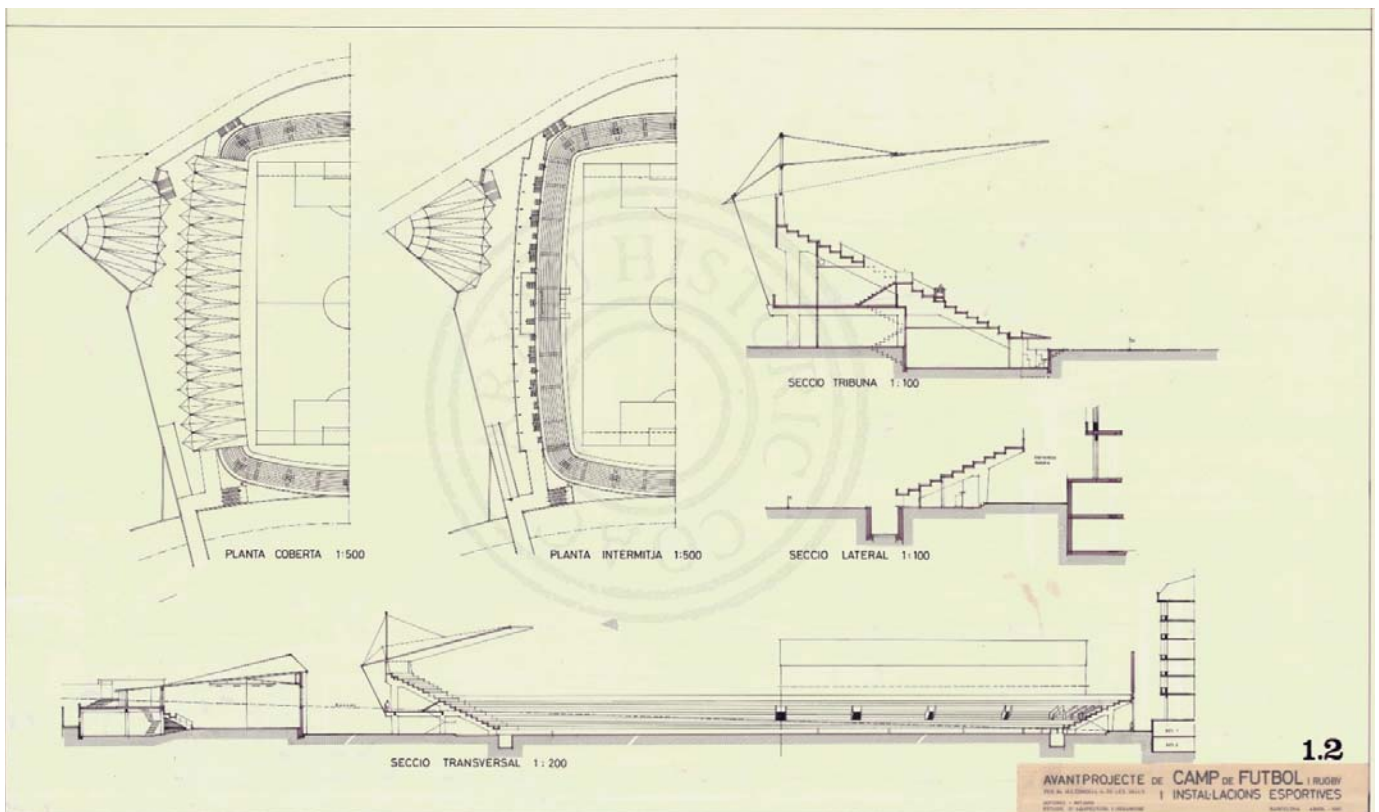
En les tres versions que treballa **Mitjans** al llarg de l'any 1981 el terreny de joc es disposa de l'única forma possible, és a dir, longitudinalment entre el riu i la muntanya tal com ha estat sempre i com és avui en dia amb l'**Estadi Nacional** de **RGA arquitectes associats** (**P. Riera** i **J. M. Gutiérrez**) i **Julià Call** (2014). El que canvia en les diferents propostes és l'apropament més o menys al **Lycée Comte de Foix** del camp i això depèn de si optava per un estadi asimètric, com en el cas del **Camp Nou**, homogeni o si la tribuna amb la seva coberta se situa a ponent o a llevant.

un petit espai barça a andorra

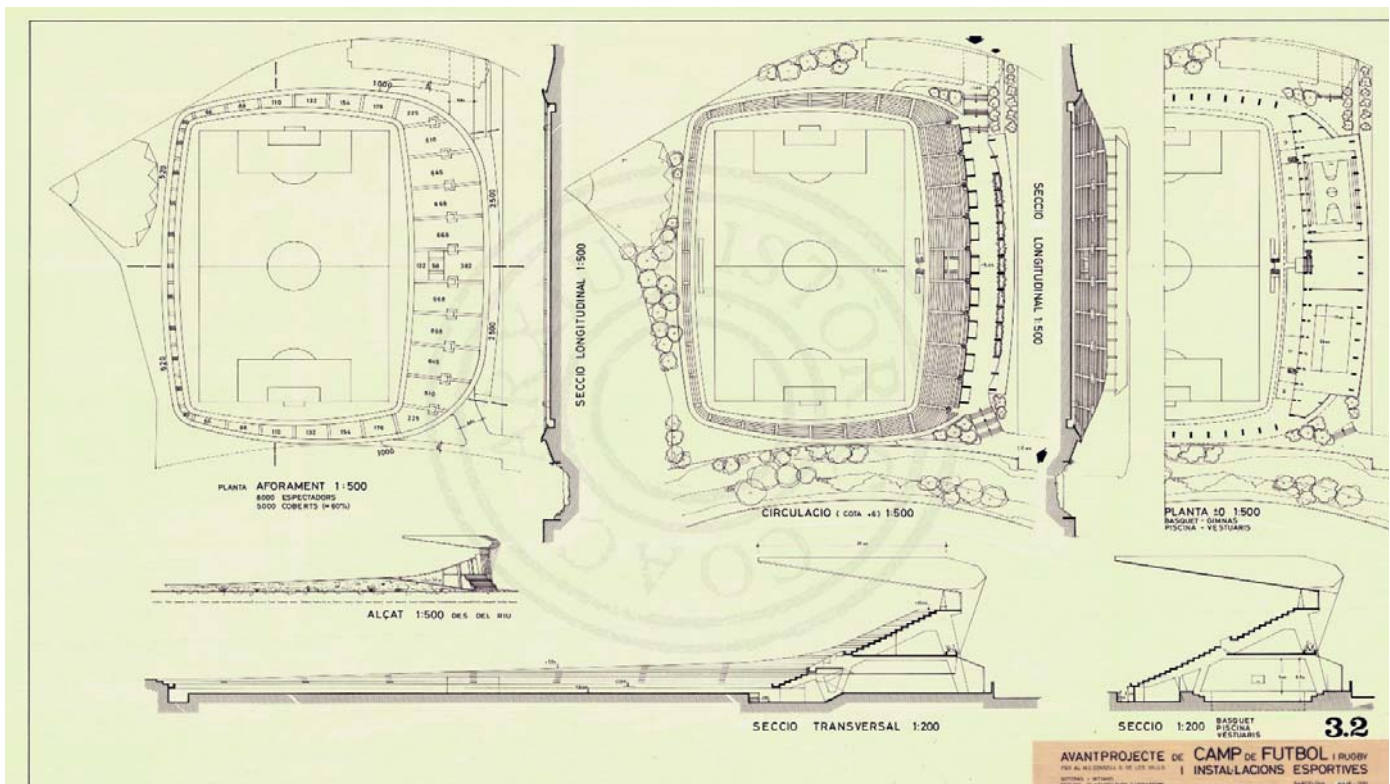
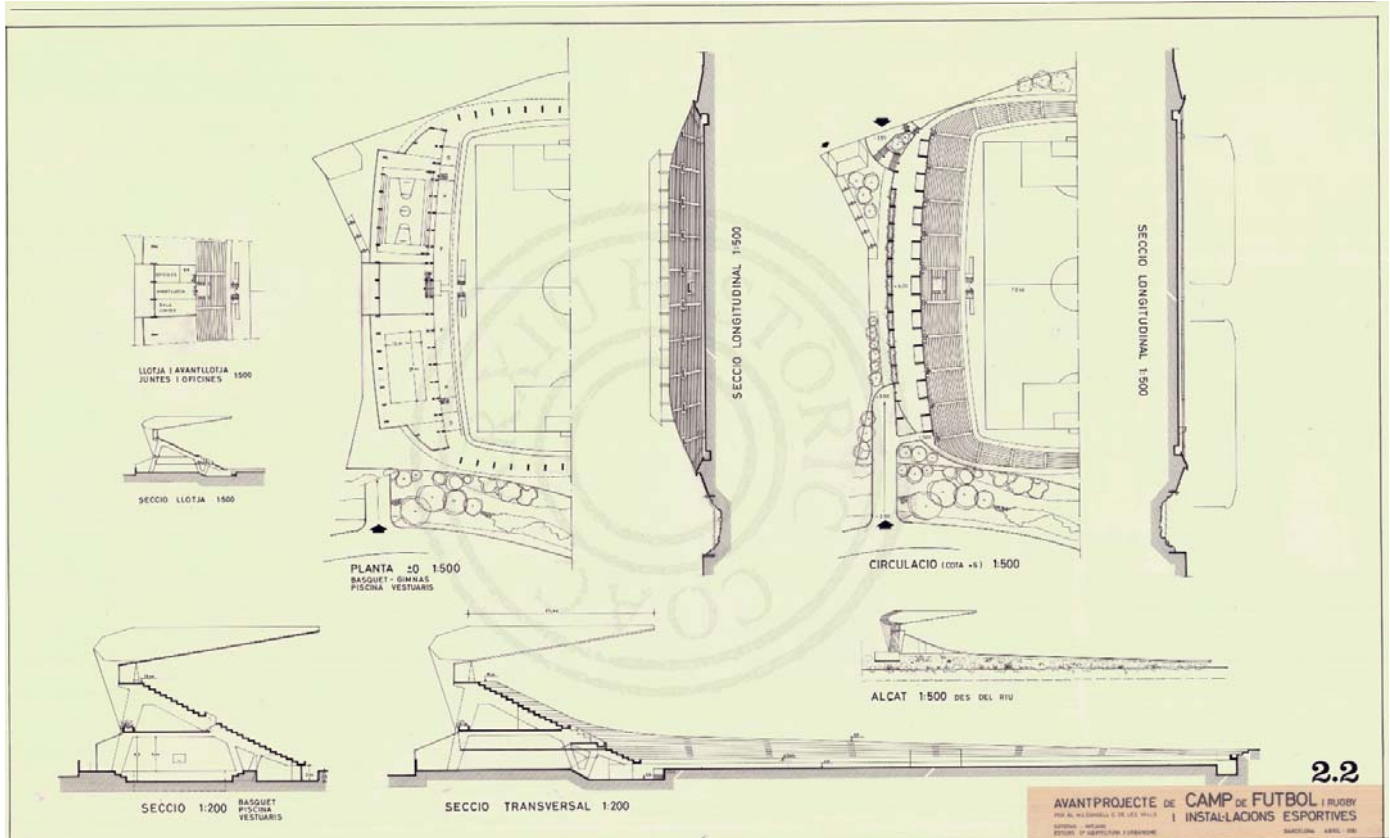
Quan proposa un estadi asimètric acumula la grada en una banda per anar disminuint l'aforament fins a quasi res en la banda oposada. Amb aquesta disposició, a banda d'imprimir dinamisme al conjunt, assoleix prou volum sota la tribuna per a situar tant el camp de bàsquet com el gimnàs a sota (com es pot veure en el plànol 2.2 i, en el seu simètric, 2.3).

En les dues de les versions (1.1 i 2.3) s'aprofita un racó en triangle del terreny per situar-hi un pavelló poliesportiu exempt amb una coberta similar a la de la tribuna.

un petit espai barça a andorra

un petit espai barça a andorra

La recreació de la primera versió d'en **Mitjans** amb una grada simètrica, la tribuna i el pavelló exempt a ponent així com una residència al costat de la **Baixada del Molí** seria la següent:

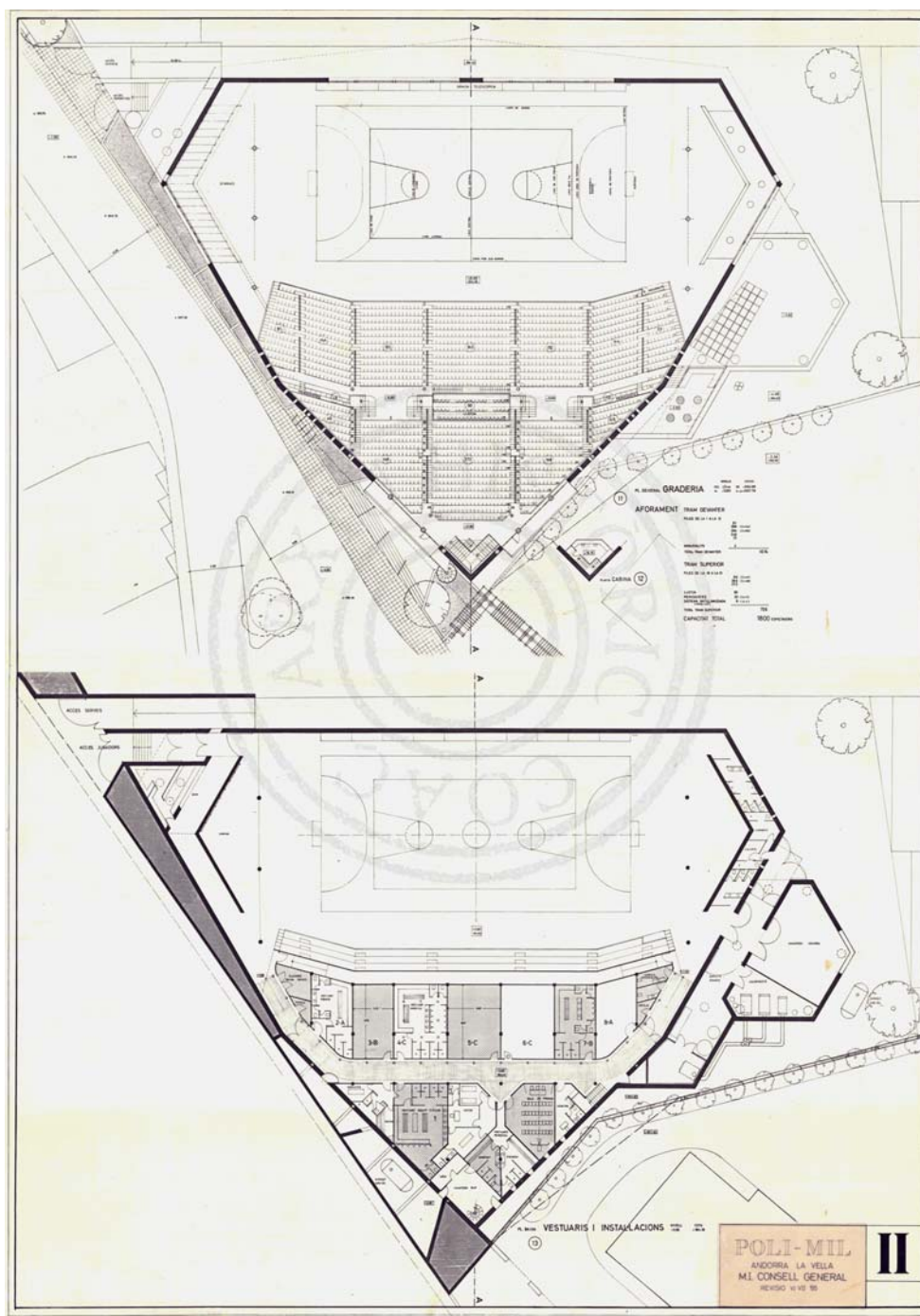
un petit espai Barça a andorra

un petit espai barça a andorra

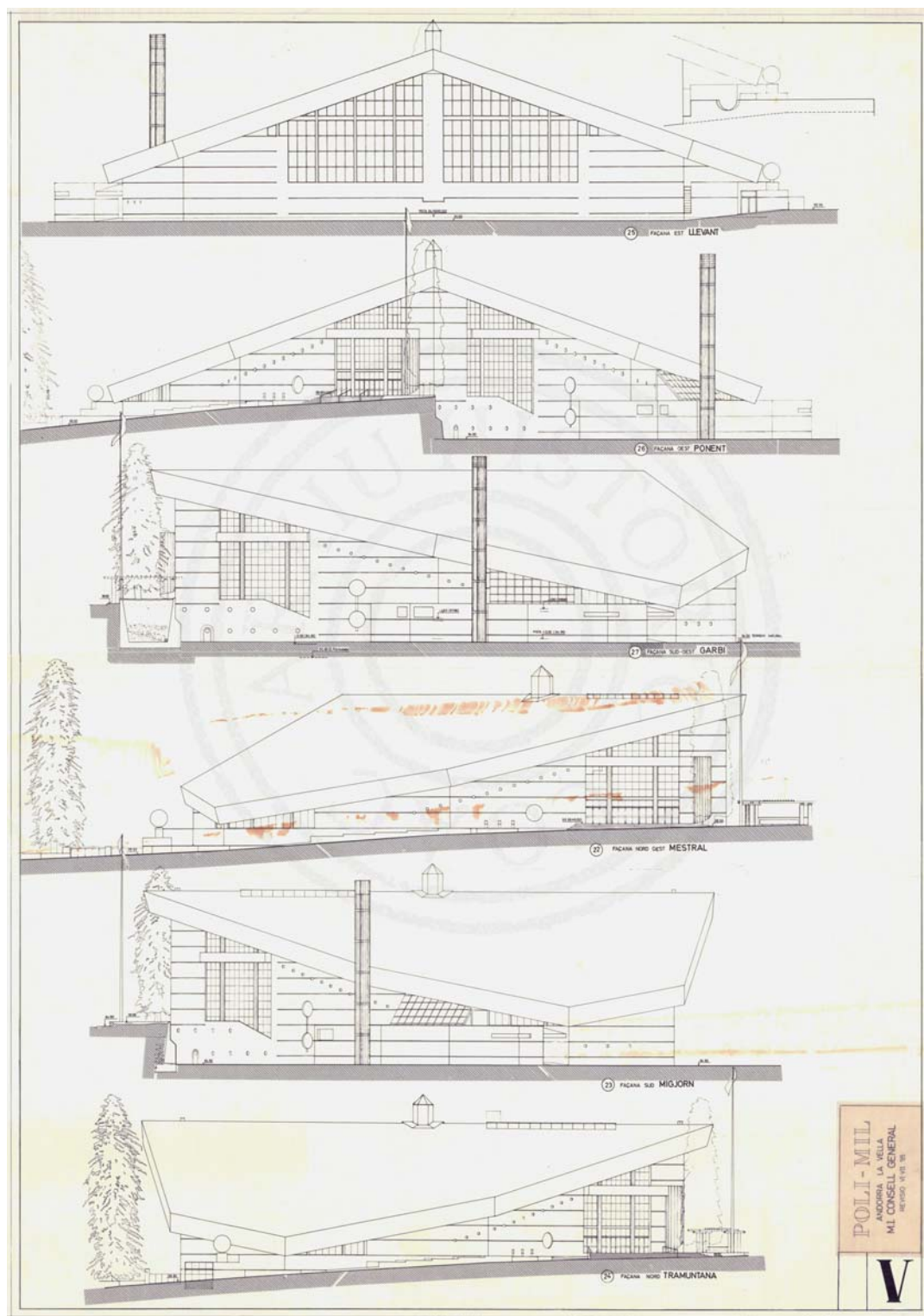
Finalment, el 1985, **Mitjans** va projectar i bastir només el pavelló del **Consell General** ocupant el racó que ja havia previst en l'estudi global però amb una coberta totalment diferent.

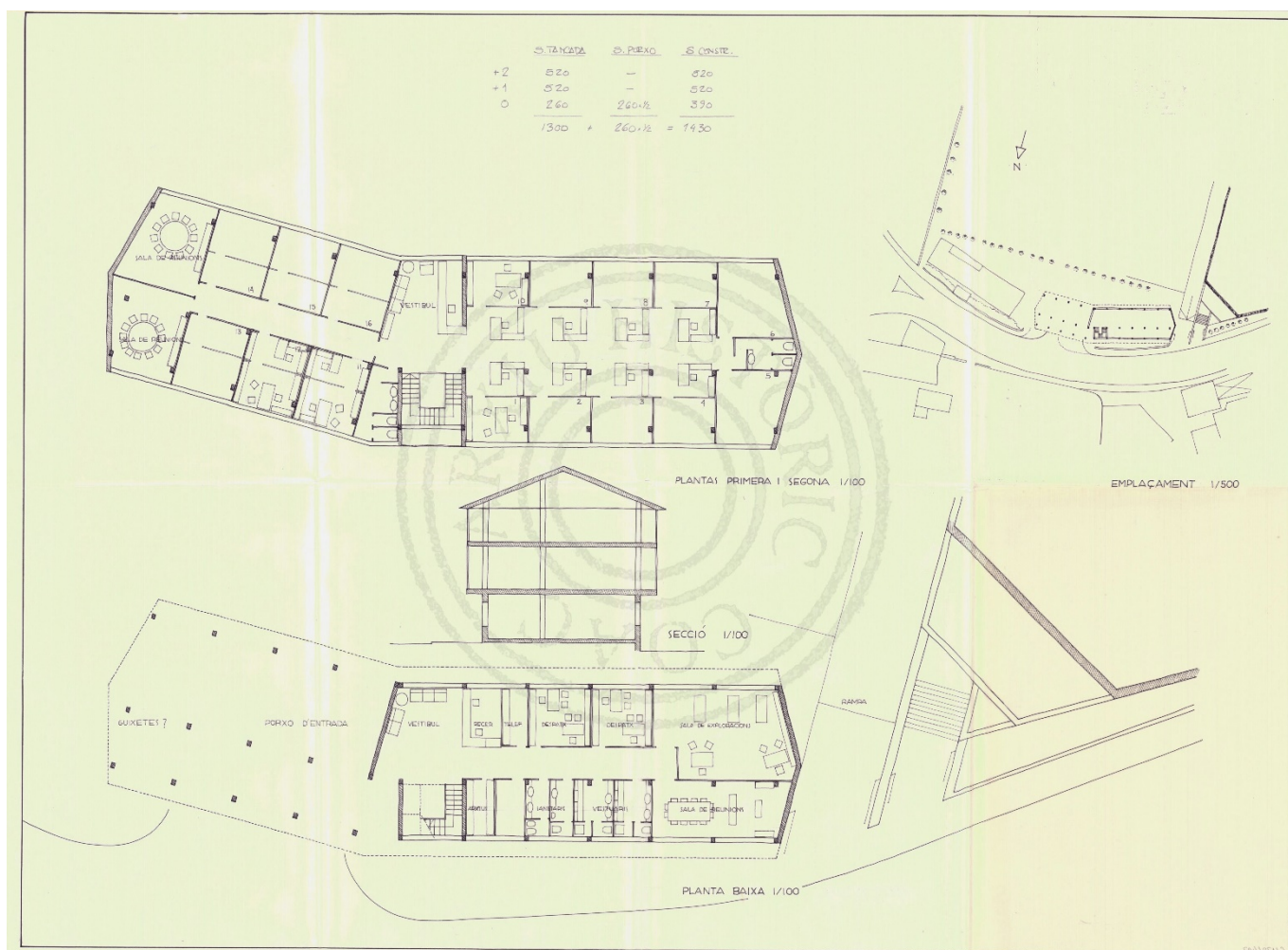
un petit espai barça a andorra

un petit espai barça a andorra

Mitjans projectarà també un **Casal de l'Esport**, un edifici d'administratiu pels diferents esports que servia alhora de porxo d'entrada que tampoc tirar endavant.

un petit espai barça a andorra

Així doncs, el que ens ha arribat de tot el treball d'en **Mitjans** en el complex esportiu de la capital és el Poliesportiu d'Andorra seu de l'equip professional de Bàsquet **BC MoraBanc Andorra**.

ENRIC DILMÉ
dr. arquitecte

T.+376 869 558 . www.enricdilme.com

Av.Fiter i Rossell 109 . local 2
AD700 Escaldes-Engordany . Andorra

Escrit a Escaldes-Engordany, el vint de març del 2022, dia del clàssic (Real Madrid - FC.Barcelona)